

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

ELEŞTİRMENLERİN
'KIYMETLİ'Sİ
REHA ERDEM

tutulma

Şimdi

ve

de

VCD
VIDEO
Ücretsiz PDF Kiti

[illegible]

13+
 (13 and over)
 (13 and over)

DEVAM FİMLERİNİ SEYRETMESEK Mİ?

YENİ BİR ŞEY YARATMAK GİBİ SON DERECE 'SANCILI' BİR SÜRECİN İÇİNE GİRMEKTENSE, VAR OLANIN ÜZERİNDEN gidip 'yeni gibi' duran ama aslında belki de hiç olmaması gereken bir 'ürün' ortaya koymak çok daha kolay değil midir? Bu soruya cevap vermek bile son derece gereksiz.

'Keseyi doldurmak', doğal olarak endüstrileşmiş bir sektörün temel amaçlarından biri. Para kazanmak için zor yolları seçerken, bir yandan da yanbaşılarında duran 'kolaylar' üzerinde gezinmek kaçınılmaz oluyor Hollywood stüdyoları için. Denenmiş, formüle uygun, risk içermeyen, çok kazandırmasa da batırmayan seçenekler her zaman 'tarafat' topluyor. Örneğin gişe rekorlarıyla taçlandırılmış bir filmin devamını çekmek, sanatsal olarak ilk filmin adını lekelese de parasal açıdan hiç de yabana atılır sonuçlar doğurmuyor. Yeni bir gişe rekoru kırılmasa da (ki bu bazen olabiliyor) önceki filmin adının yanına '2' rakamı konarak 'garantici' bir tavır işaret ediliyor.

Devam filmleri denince, ilk akla gelenler doğal olarak korku-gerilim filmleri olur. Türün neredeyse her filminin sonunda devam filmi (ya da filmleri) için açık kapı bırakılır. Hele ki sinema tarihinin unutulmazları arasına girebilecek çok sağlam bir korku karakteri

(Hannibal Lecter, Norman Bates, Freddy Krueger, Jason Vorhees, Michael Myers, Chucky, vb.) yarattıysanız, sizi tutmak zordur, hayatınızın sonuna kadar yetecek 'malzeme'yi şimdiden sağlamışsınız demektir.

Öte yandan aksiyon türünün de devam filmlerine elverişli olduğunu söyleyebiliriz. Burada da yaratılan bir karakterin (ya da karakterlerin) seyirci tarafından benimsenmesi temeline dayanan bir devam filmleri furysı yaşanır.

Güldürü sineması da benzer bir yapıya sahiptir. Güldürme işlevini 'fazlasıyla' yerine getiren yapımlar, seyirciye 'komik ötesi' kahramanlar sunar, bir tür hayran kitlesi edinir ve devam filmleriyle bu kitleyi adeta sömürürler. Çünkü yaptıkları devam filmlerinin içerik ve kalitesi, hiçbir zaman ilk filmin düzeyine ulaşamaz. Yalnızca 'kaynak'ın mirasını savururcasına harcarlar... Devam filmlerine kapı açan temel türler bunlar, ama diğer türlerin de zaman zaman bu yola başvurdıklarını, 'parlak fikri' sündürdüklerini görürüz.

Her ne kadar çoğunlukla 'rahatsız edici' gibi görünse de, devam filmleri geleneği, sinemanın varolmasıyla koşut biçimde varlığını sürdürecektir bir olgu gibi görünüyor. Hele ki kolaycılığı 'ilke' haline getirmiş bir endüstrinin varlığı söz konusuysa...

GİZLİ TEŞKİLAT

(NORTH BY NORTHWEST, 1959)

YAYIN KURULU: BİLGEHAN ARAS bilgehanaras76@gmail.com KEMAL EKİN AYSEL kemalaysel@gmail.com BURAK GÖRAL burgoral@yahoo.com

MURAT ÖZER cinemozer@gmail.com BURÇİN S. YALÇIN burcycalc@hotmail.com

GÖRSEL YÖNETMEN: BİLGEHAN ARAS **LOGO TASARIM:** ERKUT TERLİKSİZ **HTML UYGULAMA:** BAŞAR UĞUR

KATKIDA BULUNANLAR: TUNCA ARSLAN, OKAN ARPAÇ, ALİ ULVİ UYANIK, EBRU ÇELİKTUĞ, DİLEK DEMİRTAŞ

REKLAM İLETİŞİM: EMEL GÖRAL emel.goral@hotmail.com

www.arkapencere.com

6 ÇOK BİLEN ADAM

Haftanın eleştirileri: Kaybedenler Kulübü, Ben Dört Numara, İntikam Yolu, Dört Aslan, Kan Kokusu, Hayatım Yalan!, Vay Anam Vay: Babasının Oğlu.

19 KAPRI YILDIZI

Arka Pencere yazarlarının film değerlendirme yıldızları. Beş üzerinden, buüksüz...

20 TRENDEKİ YABANCI

Godard'ın "Alphaville"i hakkında söyleyeceklerimiz bitmedi. Bu hafta da bu anti-bilimkurguyu incelemeyi sürdürüyoruz...

22 AŞKTAN DA ÜSTÜN

James Bridges'ın başyapıtı, nükleer sızıntı tehlikesi yaşayan bugünün dünyasına 1979 yılından bakıyor: Dünyanın Kaderi.

24 İTİRAF EDİYORUM

Türkiye sinemasının kimlik kazanma hamlesinin zirvedeki birkaç ismi arasında öne çıkan Reha Erdem'le baş başa...

28 SAPIK

Film sapıkları için sinemanın incik cıncığı:
Andrey Rublev (Andrey Rublyov), Avrupa (Europa), Mavi (Blue), Narayama Türküsü (Narayama-bushi Kô), Öldürme Üzerine Küçük Bir Film (Krótki Film O Zabijaniu).

KAYBEDENLER KULÜBÜ

YÖNETMEN Tolga Örnek

OYUNCULAR Nejat İşler,

Yiğit Özşener, Ahu Türkpençe,

Rıza Kocaoğlu, İdil Fırat, Serra Yılmaz

YAPIM 2010 Türkiye

SÜRE 110 dk.

Soru şu: "Öyle yalnızım ki, yalnızlıktan ölebilirim..." gibi cümleler sarfeden, 30'larındaki iki radyo DJ'inin hikayesi dövüşsüz bir "Dövüş Kulübü" etkisi yaratabilir mi?

1 980 DARBEŞİ SIRASINDA ÇOCUK OLANLAR, AĞABEYLERİ YA DA BABALARI gibi ulusal demokrasi, özgürlük, anti-empyalizm gibi konularda savaş vermediler, kan akıtmadılar belki. Ama farklı bir yoldan onlar kadar mutsuz olabilmeyi başardılar. Biliyorum, çünkü onlardan biriyim... Türkiye'nin en sancılı, kaygılı dönemlerinden birinde çocuktuk bizler... 1980'lere bağlılığımız biraz da bu yüzden... Basit akorlu, basit sözlü pop müzikleri eşliğinde geçen öğrencilik yıllarımızda en büyük sorunumuz okulun popüler güzel kızlarından birine duyduğumuz ilginin karşılığını görüp görmemekti... Belki bir de tuttuğumuz takımın şampiyon olup olmayacağı...

Sonra Turgut Özal dönemi geldi. Markalar girdi ülkeye. Vitrinler şenlendi, yeni televizyon kanalları, radyolar... Bir iyimserlik havası... Nasıl olsa hepimiz okuyacağımız bir şekilde, bir mesleğimiz olacak... Kafayı çalıştırırsak zengin olmamak elde değil. Hatta şanslıysak sevdiğimiz işi yaparken de hayallerimizin arabasına, evine kavuşabiliriz... Sonra geldi 90'lar... Yarısı üniversitenin heyecanıyla geçer, rock müzik, aşık olmak, keşfedilen kitaplar... Sonra hayat asıl o zaman başlar. Yolunu bulan yine bulmuştur... Olan 70'lerin özgürlükçü, devrimci kuşağının hemen sonrasında gelen 'hayalperest' lere olmuştur. Onların çoğu çıkışı bulamadılar çünkü. Bukowski, Vian, Borges okudular, kendilerini alkole, rock'n roll'a ve sekse vurdular... Yüksek kapasitelerini değerlendiremediler ya da bunu tercih etmediler. Okunulan kitaplar, anne babaların öğrettiği güzel şeyler, müthiş rock baladları hayattaki karşılıklarını bulamadılar pek. 2000'lere 'tutunamayanlar' olarak girdik... Bir Kaybedenler Kulübü oluşturacak kadar fazlaydık...

90'lı yıllarda Kent FM'de "Kaybedenler Kulübü" adlı radyo programını yapan iki arkadaş Kaan Çaydamalı ve Mete Avunduk'un ruh halleri tam da bu tanımlara oturuyordu işte... Boşvermiş gibiydiler, "Hayat sadece seksten ibaret" derdiler, bütün derdin 'standart'ı tutturmak olduğunu

söylerlerdi. Allah 'standart'tan ayırmasın. Büyük değişikliklere gerek yok, standart iyidir!

Sık sık "Çok yalnızım ya" derlerdi ve en çok da böyle tavlardı dinleyiciyi... "Madem kaybediyoruz, beraber kaybedelim" sloganıyla yola çıkan ikilinin 'night caller' diye tabir edilen türdeki radyo programları, frekansı yakalayanlar için bir nimetti zamanında.

Tolga Örnek'in filminin Kaan ve Mete'si ise tabii ki orijinallerinden daha artistikler. Daha fiyakalılar, daha bir 'tarz'lar. Normalde pek de 'kaybeden' tipinde değiller ama oyuncular, hikaye ve anlatı bu tümseği bir şekilde atlatıyor.

"Kaybedenler Kulübü"nü içerik ve biçim olarak ayrı ayrı ele almakta fayda var aslında... Çünkü Türkiye'de erken tüketilen ve batı toplumlarındaki kadar işlevsel hale getirilemeyen 'radyo kültürü'ne dair bir hikayesi olsa da hem içeriğinde hem de biçiminde sinemamızda çok sık rastlamadığımız cazip şeyler var.

Öncelikle Kadıköy'ün rock camiasına (tam girmese de) yaklaşabilen ilk film "Kaybedenler Kulübü". Türk sinemasında kitaplara, şarkılara, popüler kültürün nesne ve kişiliklerine yapılan bol referanslı metinlere rastlamak pek mümkün olmuyor. Bu yönüyle "Kaybedenler Kulübü" anlatı biçimiyle de desteklediği 'interaktif bir seyir' sunuyor seyircisine. O mekanları, adı geçen kitapları, tişörtlerdeki grupları, kapakları gözükten plakları, fonda çalan şarkıları, jargonu bilenler için yeni yeni kapılar açıyor zihinlerde. Böylece geçmişinizden gelen bir arkadaşınızla sohbet ediyormuşsunuz gibi samimi bir ilişki kuruyorsunuz filmle. Torga Örnek biçimsel olarak da bu psikolojiye uygun kullanmış perdeyi... Ne dediği tam anlaşılamayan bir karakterin repliklerini aynı zamanda yazılı olarak vermesi, bazı zaman atlamalarını grafitilerle beslemesi, müzik kullanımını zaman zaman video klip estetiğine yaklaştırması (özellikle de sevişme sahnesinde), "24" dizisindeki gibi daha çok televizyon işlerinde yapılan perdeyi sık sık parçalara bölmesi gibi bu 'anlatıyı dışardan dürtükleme' hali, izleyenin 'yabancılaşma' riskine

Özenli müzikler, detaylar, şık çekilmiş ve güzel bağlanmış sahneler Türk sinemasında pek de sık rastlamadığımız 'orantılı' bir dinamizm ve tazelikle çıkıyor karşımıza.

rağmen tutan bir karışım oluşturmuş. Ama eğer bütün bunlardan ve referanslardan uzak bir izleyici iseniz filme girememeniz olasıdır da var.

Aslında bu tip numaralar Hollywood'un bize daha önce sunduğu, çok film izleyen seyirciler için pek de yeni olmayan numaralar. Mesela Mete ve Kaan'ın evinde bütün gününü televizyon karşısındaki koltukta geçiren çevirmen tipi "Çılgın Romantik" in (True Romance) Brad Pitt karakteri gibi; ne dediğini tam olarak anlamak için altyazıya ihtiyaç duyduğumuz karakterlere pek çok filmde 'siyah gangsta'lar kimliğinde rastlamışlığımız var.

"Kaybedenler Kulübü" nün hikaye omurgası ise biraz daha desteklenmeliydi. Kaan'ın Zeynep'le yaşadığı aşk macerasının dışında başlayan ve biten bir hikaye yok aslında. İkisinin sunduğu radyo programının başlangıç ve bitirilişi arasındaki zamanı ölçemiyoruz filmde. İşin

dinleyiciler boyutunun da biraz daha derinleşmeye ihtiyacı varmış. Mesela taksi durağında bekleyen taksi şoförlerinin onlara uzak bir evrende yaşayan bu ikilide buldukları şey neydi acaba? Bu hikayenin 'gerçek' tarafının biraz parlatıldığı kısımlarının altı biraz daha doldurulmalıydı kanımca.

Yine de özenli seçilmiş müzikler (Asu Maralman'ın 'Sigaramın Dumanı da Dumanı' şarkısını duymak ne iyi geldi), küçük esprili detaylar (Beşiktaş'ta randevu), güzel bağlanmış sahneler sinemamızda sık rastlayamadığımız 'orantılı' bir dinamizm ve tazelikle çıkıyor karşımıza. Bu da az bir şey değil bence...

Otis Redding, MFÖ, Moody Blues, Ferdi Özbeğen ve özgün şarkılar... Son yılların en iyi soundtrack'ına sahip film.

'Tehdit telefonu' kısmı minik bir detay olarak kıyıda kalmış. Hiçbir şeye pek katkısı da olmuyor üstelik...

Altı yazar, altı ayrı üslup, 50 başyapıt...

Cem Altınsaray, Tunca Arslan, Kemal Ekin Aysel, Burak Göral, Murat Özer ve Burçin S. Yalçın tarafından kaleme alınan bu filmler, okuyucuyu sinema tarihinde ileri geri ışınlayarak renkli ve doyurucu bir yolculuğa çıkarıyor.

BEN DÖRT NUMARA

ORIJİNAL ADI | Am Number Four

YÖNETMEN D.J. Caruso

OYUNCULAR Alex Pettyfer,

Timothy Olyphant, Teresa Palmer,

Dianna Agron, Callan McAuliffe

YAPIM 2011 ABD

SÜRE 109 dk.

Yönetmen, bu fantastik bilimkurguda ancak bir televizyon dizisi bölümüne yaraşır bir performans gösteriyor.

MAALESEF HOLLYWOOD'DA DA SUI MİSAL SIK SIK EMSAL OLUYOR. ŞU sıralar herkes harıl harıl yeni "Alacakaranlık"lar (Twilight) çıkarma peşinde. Anlaşılan D.J. Caruso da aynı heveste. "Hayatın Benim"le (Taking Lives) ilginç bir polisiye çekmiş, "Kırlı Para"yla (Two For The Money) spor bahis dünyası üzerine vasat bir hikayeye imza atmış, "Şüpheli"yle (Disturbia) akıllıca bir "Arka Pencere" (Rear Window) analojisi yakalamış, "Kartal Göz"le (Eagle Eye) de heyecanlı bir paranoya gerilimi yaratmış bu yönetmen, şimdi "Ben Dört Numara"dan yeni bir franchise çıkarma peşinde. Ne yazık ki, bu fantastik soslu bilimkurgu bir televizyon dizisinin pilot bölümünden hallice.

Galaksinin derinliklerindeki gezegenleri Mogadoryalı savaşçılar tarafından yok edilen bir grup uzaylı kendilerini Dünya'ya zor atmışlardır. Gelgelelim, Mogadoryalılar da soluğu Dünya'da alıp bu 'numaralandırılmış' düşmanlarını birer birer avlarlar. Biz 'dört numara' John'la (Alex Pettyfer) tanışıyoruz. Koruyucusu Henri'yle (Timothy Olyphant)

birlikte Mogadoryalılarla adeta köşe kapmaca oynayan John yeni geldikleri Ohio'nun küçük kentinde kaderiyle yüzleşecektir. Tabii bu sırada özel güçleri olduğunu keşfedecektir.

Televizyon için biçilmiş kaftan gibi duran hikaye, açıkçası bir sinema filmi taşıyacak tempodan uzak. Derin Amerika'da, taşrada bir grup gencin süper kahramancılık oynadığı buna benzer hikayeler sadece "Alacakaranlık"ta değil, "Smallville", "Heroes" gibi dizilerde de çoktan tüketildi. Uzun süreli işgali deseniz, sinema tarihi zaten envai çeşidiyle dolu.

Bu, belli ki popüler olması beklenen bir seriye yapılan hevesli bir girizgah. Karakteri henüz çok tıfıl olduğu için Alex Pettyfer'in ekran duruşuyla ilgili yargıda bulunmak için erken. Ancak ne yalan söylemeli, 'altı numara'nın (Teresa Palmer) filme girdiği ana kadar sıkıntıdan patlamamak elde değil.

Son 20 dakika film 60 milyon dolar bütçeli bir Hollywood projesi olduğunu hatırlıyor.

Kahramanımızın arzu nesnesi Sarah rolündeki Dianna Agron ne fiziği ne de oyunculuğuyla kayda değer varlık sergiliyor.

"Film çekmek insanın farklı yaşlarda kendi fotoğrafını çekmesi gibi bir şey. Hepsi farklı görünür, ama aslında hepsi aynıdır."

Wong Kar-Wai

altyazı
AYLIK SINEMA DERGİSİ

Sinema üzerine düşünen dergi
Her ay bayilerde

İNTİKAM YOLU

DOĞRU; ABD'NİN GÜNÜMÜZDEKİ SAHİPLERİ VE EGEMENLERİ, KİTANIN tarihinde, keşif öncesi yoklar... Onlar, Avrupa'nın tüm kötülükleri ve suçlarıyla gelip yerleştikten sonra, uygarlığın yanında, etkileri günümüze dek ulaşan 'arızaları' da geliştirip yaygınlaştırdılar... Dünyaya da, kısa tarihlerindeki ilginç kültürel fenomenleri, tuhaf sentezleri empoze ettiler ve etmeye de devam ediyorlar. Metallerin güçlü motorlarla buluştuğu araçlar mesela... Hız tutkusu... Rock and roll ve türevleri... Geliştirilmiş bireysel silahlar ve silahlanma... Kot giysiler... Hazır yiyecekler... Seri katiller... Dinsel şovlar... Toplu intihar vakaları... 1970'lerin B sınıfı filmleri. Bu sözcüklerin belleğimden çıkagelmesine neden olan film, "İntikam Yolu 3D".

Babası Devin C. Lussier'in mesleğini seçip kurgucu olarak sinemaya giren ve halen bu alanda da devam eden 1964 Kanada doğumlu Patrick Lussier'i, yönetmen olarak, bir maden kasabasında 10 yıl arayla aynı özel günde yaşanan katliamları bir 'gösteri'ye dönüştürdüğü üç boyutlu korkunç film "Sevgililer Günü Katliamı"ndan (My Bloody Valentine) anımsayabilirsiniz. Lussier, bu kez, o filmdeki senaryo yazarlarından Todd Farmer ile 60'ların sonlarında başlayıp 80'lere dek süren, dijital efektlerin kullanılmadığı, dövüş, araba takipleri ve çarpışmaları, seksi kadınlar, biraz seks, bolca kan içeren intikam öykülerini esas almış... Yine o yılların 'ucuz korku' hikayelerinden de fantastik unsurlar ekleyerek, 50 milyon dolarlık, eğlenceli ve baş döndürücü bir 'kokteyl' hazırlamış. Tarantino'nun "Ölüm Geçirmez"ini (Death Proof) düşünün. Bu, daha ticari, daha uçuk, çok daha saçma sapan, komik ve sert!

Diyelim ki, "Ölüm Yarışı 2000" (Death Race 2000), "Çılgın" (Smokey And The Bandit), "Şeytanın Arabası" (The Car) ve "Ecelle Yarış" (Race With The Devil) aynı potada eritilip dökülmüş. Konuyu biliyoruz. Öç alma, kefareti de kapsar: Cehennem kaçını (gerçek anlamda) Milton, kötü bir adam ve kötü bir koca... Ancak iyi

bir baba olmasına karşın tek evladını tarikata kaptırmış... Sapkın tarikat lideri Jonah King, doğum yapan kızı öldürüp parçalamış, bebeği de dolunayda Şeytan'a kurban vermek üzere yanına almıştır... Önüne çıkıp engel olmak isteyen herkesi öldürmekten çekinmeyerek torununu kurtarmaya giden Milton'ın yoldaki durakta rastladığı, 'erkek oyunları'nı iyi oynayan, başına buyruk dilber Piper ile onu ait olduğu yere, Cehennem Hapishanesi'ne geri götürmekle görevli 'Muhasebeci', altı eyalet boyunca çılgın aksiyonun öznelere olurlar.

Beylik iyi ve kötü karakterlerle değil de, hepsi adeta suç işlemek için yaratılmış bu Amerikalılar ve modifiye edilmiş 1969 Dodge Charger, 1971 Chevelle, 1964 Riviera gibi arabalarla, geride parçalanmış, patlatılan araçlar, insanlar bırakarak yol almak duygusu, kuşkusuz, her seyirciye göre değil. Üstelik direkt 3D kameralarla çekildiği için ekrana derinlikle yansıdığı ve dublörlerle çekilmiş gerçek çarpışma sahneleriyle etkili olduğu için, ne vaat ettiğini bilerek gitmek gerek.

Bu, düzüştüğü sırada otel odasına baskın yapan adamları birer birer öldürürken kucağındaki kadını da bırakmayan Milton'ın 'ahlaksız' dünyasıyla dalga geçen, enfes bir dişi olan Amber Heard'ü -inadına- seksten uzak tutan, 'hard rock'la coşan ve türlerle eğlenen bir film. Bahsetmeye çalıştığım 'Amerikan hissetme'ye alerjisi olanlar için değil. Kendi adıma, 70'ler adına aldım, kabul ettim, tükettim, unutmaya meyilliyim.

Nicolas Cage? "Bitmiş" değil! Çok filmde oynuyor, doğru. Ancak son on yılda rol aldığı uzun metrajlı filmlerin bütçelerinin ortalaması 65 milyon dolar (toplamı 1 milyarı çoktan geçmiş) civarında. Yani üzerine hâlâ büyük yatırımlar yapılıyor. Bu filmde gördüğümüz gibi, drama oyunculuğundaki deneyimi bazı sahneleri 'yükseltmekte'; üstelik aksiyonda da sorunsuz.

Hani derler ya: "Perdeyi dolduruyor"... İşte o!

Senarist Farmer'ın, soyunduğu ve dövülüp vahşice öldürüldüğü, gülünç, kısa rolü!

David Morse, Milton'ın 'eski dost'unda, bu denli pasif değil, daha etkin yer alabilirdi.

ORIJİNAL ADI Drive Angry
YÖNETMEN Patrick Lussier
OYUNCULAR Nicolas Cage, Amber Heard, William Fichtner, Billy Burke, David Morse
YAPIM 2011 ABD
SÜRE 104 dk.

Dövüş, araba takibi, biraz seks ve bolca kan içeren, 60'larla 80'ler arasındaki intikam filmlerinin ve ucuz korku hikayelerinin yeniden çevrimi gibi.

DÖRT ASLAN

CİHAAT FİKRİYLE YOLA ÇIKIP KISA YOLDAN CENNETE VARMAK İÇİN VÜCUDUNA bağladığı bombaları patlatan insanları komedi süzgecinden geçirerek anlatmak gerçekten riskli iş. Öncelikle provokasyon yaratabilirsiniz. Ardından kutsal değerlere hakaret etmiş addedilebilir, hatta radikallerin tepkisini toplayabilirsiniz. Söz konusu radikaller olunca tepki de çok ussal olmayacaktır şüphesiz. Ardından liberaller sizi hassas dengeleri germekle, barış ve hoşgörü sürecini baltalayıp yangına körükle gitmekle suçlayabilir. Hiç kimseye yaranamayacağınız garanti.

Christopher Morris, ilk filmi "Dört Aslan" da bu zorlukların tümüne birden göğüs geriyor. 21'inci yüzyılın şimdiye dek yaşadığımız kısmının en büyük hassasiyeti olan terörü ve teröristi mizah masasına yatırıyor. İş zor. Zira gülünecek bir mesele değil bu. Yeryüzü medeniyetinin en keskin acılarından biri söz konusu.

Morris'in önündeki engelleri aşmasında, motivasyonunun büyük payı var. Yönetmen, filmini ideolojiler ve medeniyetler karşıtlığı üzerine bir taşlama olarak kurmuyor. İntihar bombacısı, terörist, özgürlük savaşçısı ya da mücahit gibi farklı bakış açılarından farklı etiketler yapııştırılabilecek bu insanları, inandıklarından soyutlayarak birer komedi nesnesine dönüştürüyor. Evet, bu adamlar gerçek anlamda birer moron. Fakat moronluklarının Müslüman ya da radikal İslamcı ya da Pakistanlı ya da intihar bombacısı olmalarıyla hiçbir alakası yok. Bu adamlar, salt terörist oldukları ve intihar bombacısı olarak cennete gitmek fikrine inandıkları için salak değiller. Bu adamlar halihazırda kıt beyinliler. Morris, böyle bir kişinin 'dava adamı' olmasındaki absürtlüğü vurguluyor.

Dramatik olarak ele alındığında, intihar bombacısı anlatacak önemli bir hikaye sunuyor. Bunu "Vaat Edilen Cennet" (Paradise Now) gibi bir başyapıtın varlığından biliyoruz. Morris, bu yola girmeyip filmi bir komedi olarak ortaya çıkararak çok şaşırtıcı ve yenilikçi bir yerden güç almış oluyor. Mizahın gücü bu. Biliyoruz ki mizah

köktenciliğin, dogmaların, irrasyonel düşüncenin en büyük düşmanı. Eğer körü körüne inandığınız herhangi bir şeyi azıcık da olsa gülmece süzgecinden geçirirseniz, bir anda akıl tutulması sona eriyor. Fundamentalizm mizah sayesinde güçsüzleşiyor. En sağlam eleştiri gülümsemekten doğuyor zira. Bir olguyu gülünçleştirmeyi başardığınızda körleştirici gücünü elinden almış, kusurlarını ortaya koymuş oluyorsunuz. Mizah sorguluyor, fikir yürütüyor, şüphe uyandırıyor, tartışıyor. İşte bu yüzden mizahın olduğu yerde şovenizm cılızlaşıyor. Christopher Morris'in bu hassas meseleyi kara mizahla anlatması çok cesur ve yerinde bir tercih.

Hoş, söylemde kazandığı puanların bir kısmını sinema grameri için içine girince yitiriyor Christopher Morris. Fakat sadece küçük bir kısmını... Öncelikle bir ilk filmin sarsaklığı göze çarpıyor. Senaryo dağınık. Hani "Saturday Night Live" şovunun bazı skeçlerinden yola çıkılarak çekilen filmler vardır. Kısa skeç formunda çok komik olan şey, uzun metraja dönüştürülünce tüm gücünü yitirir. Örneğin geçen seneki "MacGruber" gibi. İşte "Dört Aslan" da kimi zaman bir skeç şovunu andıran yapıyla tutuklaşıyor. Adeta Monty Python'un unutulmuş bir senaryosunu günümüzün konjonktüründeki korkulara ve duyarlılıklara adapte edip, süresini uzatarak filme alıyor yönetmen. Özellikle Pakistan'daki kamp sahnesi filmin bütünlüğüne zarar veriyor. Filmin 'dört aslan'ı dahi derinleşemezken, yan karakterler iyice zayıf kalıyor.

Morris yine de hem İngiliz mizahı hem de evrensel sağduyu açısından mutluluk uyandırıcı, taze bir sanatçı olarak ortaya çıkıyor. "Dört Aslan" la Türk dilinde bolca kullanılmaktan anlamını yitirmiş iki klişenin altını doldurmayı başarıyor bir kere. Önce 'acı acı güldürüyor' ardından 'güldürürken düşündürüyor' bu film.

Yönetmen, inançlara hakaret etmek gibi bir niyeti olmadığını göstererek seyirciyi yanına çekmeyi biliyor.

Filmin müziksiz ve aktüel kameralı sahte belgesel tavrı hem biraz klişe hem de yönetmenin kafasını karıştırmış.

ORIJİNAL ADI Four Lions

YÖNETMEN Christopher Morris

OYUNCULAR Kayvan Novak, Nigel Lindsay, Riz Ahmed, Adeel Akhtar, Preeya Kalidas, Mohammad Aqil, Craig Parkinson, Karl Seth, Arsher Ali, Alex MacQueen

YAPIM 2010 İngiltere

SÜRE 97 dk.

İnsancılığıyla dikkat çeken film, kutsal değerlere hakaret etmeye değil, ahmaklığı güldürü malzemesi haline getirmeye çalışıyor.

KAN KOKUSU

ORJİNAL ADI Somos Lo Que Hay

YÖNETMEN Jorge Michel Grau

OYUNCULAR Francisco Barreiro,

Paulina Gaitan, Alan Chávez,

Carmen Beato

YAPIM 2010 Meksika

SÜRE 90 dk.

Kendi yazdığı
senaryonun içinde
kayboluyor yönetmen
Grau, argümanlarının
altını dolduramıyor.

MERAK KEDİYİ ÖLDÜRDÜĞÜ GİBİ BİZİ DE ÖLDÜRDÜ GALİBA! MEKSİKA'DAN gelen "Kan Kokusu"nu merakla bekliyorduk, ama beklentilerimiz büyük oranda boş çıktı. Yine de 'büyük oranda' diyerek bir açık kapı bırakıyoruz, çünkü onca aksayan unsura karşın filmde 'garip' bir çekicilik de var.

İnsan eti yiyerek beslenen ve bunu bir 'inanış' (ne olduğuna dair bir ipucu yok hikayede) çerçevesinde yapan bir ailenin açlığını giderme çabasını izliyoruz "Kan Kokusu"nda. Onları besleyen babalarının ölümüyle afallayan ailenin dört üyesi (anne ve üç çocuk), besin kaynağına ulaşmak için 'acemice' bir koşuşturma içine giriyorlar hikayede. Bir yandan da 'liderlik' çatışması baş gösteriyor ailede ve bu durum onları 'hedef'ten iyice uzaklaştırıyor...

Jorge Michel Grau, ilk uzun metrajlı filminde fazlasıyla dağınık bir yapının kurbanı oluyor. Temelde basit gibi görünen hikaye, birçok 'sürpriz yumurta' barındırıyor ve yönetmeni bu anlamda alabildiğine zorluyor. Kendi yazdığı senaryonun içinde kayboluyor yönetmen, argümanlarının altını doldurmakta da

büyük güçlük çekiyor. 'Düz' işaretlere sahip hikayeye, karakterlere altyapı kazandırmak adına yığınla 'ucu açık' yükleme yapınca işin içinden çıkamıyor ve tümüyle havada kalan bir sonuca ulaşıyor.

Filmin bize çekici gelen yanıysa, sınıfsal çöküş içinde kendini bir yere konumlandırmaya çalışan ailenin durumu. İlk gördüğümüz andan itibaren kaybetmeye mahkum oldukları apaçık belli olan aile bireyleri, besin zincirinin en üstündeymiş gibi görünmelerine rağmen, aslında 'en alttakiler' sınıfını temsil ediyorlar. Bu yüzden de kaybetmeleri kaçınılmaz oluyor, kendi sınıfının diğer bireyleri gibi.

Neredeyse her açıdan 'eksik' bulsak da, yalnızca bir özelliğiyle bile 'ayrık' görünebilmeyi başarıyor "Kan Kokusu". Ama bu durum da onca acemiliğin ortasında etkisizleşip hasır altına sürülmekten kurtulamıyor. 📺

Şiddeti sıradanlaştırırken, aslında bunun hiç de kolay olmadığını hissettiriyor ve bir tür paradoks yaratıyor film.

Ensest, eşcinsellik, fetişizm, şiddete eğilim gibi unsurlardan hiçbirinin köklerine inemiyoruz hikayede.

HAYATIM YALAN!

ORJİNAL ADI Just Go With It

YÖNETMENLER Dennis Dugan

SESLENDİRENLER Adam Sandler,

Jennifer Aniston, Brooklyn Decker,

Nicole Kidman

YAPIM 2011 ABD

SÜRE 117 dk.

"Gerçek aşkı uzaklarda değil burnunun dibinde bulmak" temalı filmi, yıldız oyuncular da kurtaramıyor.

HAYATIM YALAN" İLK BAKIŞTA OYUNCU KADROSU AÇISINDAN ÇOK PARLAK görünüyor. Sandler, Aniston ve konuk olarak katılıp belki de filmin en ironik karakteri olarak arz-ı endam eden Kidman'ın varlığı gayet davetkar. (Filmde kadınların estetik ameliyat düşkünlükleriyle ilgili vahim sahneler var. Gerçek hayatta da yaptırdığı botoks lar yüzünden pişmanlık duyan Kidman'ın kendisiyle dalga geçen bir rol üstlenmesi takdire şayan!) Yönetmen Dennis Dugan'ın gözde oyuncularından stand-up'çi Nick Swardson ile çocuk oyuncu Bailee Madison da üstlerine düşeni başarıyla yapıyorlar. Özellikle Madison'ın her şey yolunda giderse geleceğin yetenekli komedyenleri arasında yer alacağı kesin!

Bir zamanların, daha evlenmeden bir gece önce müstakbel gelin adayı tarafından aldatılan koca burunlu Danny'si kırık kalbini, parmağından çıkarmayı unuttuğu alyansı sayesinde tek gecelik ilişkilerle yıllar boyunca tedavi ediyor. Danny hep uydurduğu mutsuz evlilik masalıyla çapkınlığın kitabını bir daha yazarken (!) Victoria's Secret mankeni güzelliğine sahip

Palmer'la tanışıyor. Ama terslik bu ya, yüzüğün büyüü Palmer'a işlemiyor ve evli bir erkekle asla ilişki kurmak istemeyen sarışın afet yüzünden Danny asistanı Katherine'den yardım istiyor. Sonrası, aslında birbirlerini ne kadar sevdiklerini anlamaya başlayan Danny ve Katherine'in aşk öyküsüne dönüşüyor.

Sinemada yeniden çevrimlerin çoğu kez başarısız olduğu bir gerçek. "Hayatım Yalan" da bir yeniden çevrim ve o da bu kadarı paylaşıyor. Bir tiyatro oyunundan filme dönüştükten 40 küsur yıl sonra yeniden işlenen tema artık eprilmiş durumda yani. 40 yıl sonra yeniden ele alırken tabii ki değişiklikler yapılmış ama bunların o döneme kıyasla daha gerici espriler olduğunu rahatlıkla söyleyebiliriz. Özellikle lan'ın eşcinselliğiyle ilgili espriler son derece rahatsız edici ve homofobik. Şişman bakıcı kadınlara karşı yönetmenin ayrıca bir nefreti var gibi... 📺

Bailee Madison'ın İngiliz aksanıyla konuşması unutulacak gibi değil.

Filmin konusu bayağı demode kaçıyor günümüze göre!

VAY ANAM VAY: BABASININ OĞLU

ORJİNAL ADI Big Mommas:

Like Father, Like Son

YÖNETMEN John Whitesell

OYUNCULAR Martin Lawrence,

Brandon T. Jackson,

Jessica Lucas, Michelle Ang

YAPIM 2011 ABD

SÜRE 107 dk.

Oyuncular sevimsiz karakterlerine mizah yükleyemiyorlar. Al berbat senaryoyu vur kötü performanslara!

KADIN GIYSİLERİ İÇİNDE KARŞI CİNSTEN BİRİ GİBİ DAVRANMAYA ÇALIŞAN erkekler, daima, değerli komedi malzemeleri olmuşlardır. Billy Wilder'in, Amerikalıların cinsellik tutumlarına karşı sivri yaklaşımı olarak da değerlendirilebilecek "Bazıları Sıcak Sever"deki (Some Like It Hot, 1959) Tony Curtis - Jack Lemmon ikilisinin 'kadın hallerini' anımsayın mesela. Ya da, "Müthiş Dadi"da (Mrs. Doubtfire, 1993), ailesini yeniden kazanabilmek için aralarına 'yaşlı bakıcı kadın' olarak giren babayı canlandıran Robin Williams'in role kattıklarını bir düşünün. İyi yazılmış bir metin ile doğru seçilmiş bir aktör, ait olmadığı cinsiyet rolünde zorlanırken ters durumlara düşüp yakalanma korkusu yaşayan karakteri bir kahkaha attırma makinesine dönüştürür. Bazen de, tam tersi sonuçlanır. "Vay Anam Vay"ın devam filmlerinde olduğu gibi.

Sahnede müthiş bir 'showman' olan Martin Lawrence, sinemada yasa adamı rollerinde ziyadesiyle sivrildi. Ancak, FBI ajanı olarak, suçluları yakalamak için, üçüncü kez, 'dev anası' gibi kadın "Big

Momma"ya, yani gerçekten de 'Büyük' olan 'Anne'ye, silikon mucizeleri sayesinde kolaylıkla dönüşüvermesi, 'kabak tadı verdi'. Bu kez Lawrence'ın yanına, üvey oğlu rolünde, 'stand-up'tan gelip şarkı da söyleyebilen genç aktör Brandon T. Jackson takılarak ve o da iri bir genç kız kılıfına sokularak, klişeler katmerli hale getirilmiş.

Baba-oğul, tüm 'dişilikleriyle'(!) kızların eğitim gördüğü, yatılı güzel sanatlar okulunda: Zannedersiniz ki, "Şöhret" (Fame) ile "Vay Anam Vay" setleri birbirine girmiş. Filmi kurtarmak için müzikal bazı numaralar denense de, olmuyor. Gülmek için gittiğiniz filmde sıkılmış ve somurtkan çıkıyorsunuz. Neden? Senaryo çok zorlama, 'kendi içinde' inandırıcı değil... Oyuncular da sevimsiz karakterlerine mizah yükleyemiyorlar. Yani tek cümleyle özet: Al berbat senaryoyu vur kötü performanslara! 📺

👍 Soundtrack!

👎 Salonları meşgul etmesi.

BEN DÖRT NUMARA

İNTİKAM YOLU

KAN KOKUSU

KAYBEDENLER KULÜBÜ

	BİLGEHAN ARAS	OKAN ARPAÇ	TUNCA ARSLAN	KEMAL EKİN AYSEL	BURAK GÖRAL	MURAT ÖZER	ALİ ULVİ UYANIK	BURÇİN S. YALÇIN
BEN DÖRT NUMARA					★★		★★★★	★★
DÖRT ASLAN				★★★★	★★★★		★★★	
HAYATIM YALAN!		★★★★			★		★★	
İNTİKAM YOLU							★★★★	
KAN KOKUSU		★★★★			★★★★	★★	★★★★	
KAYBEDENLER KULÜBÜ		★★			★★★★		★★★	
VAY ANAM VAY: BABASININ OĞLU							★	
72. KOĞUŞ		★★	★★★★		★★	★★	★★	★★★★
BAĞLANMAK YOK		★★		★★	★★	★	★★★★	★★
BENİM HİKAYEM		★★★★				★★★★	★★★★	
BİR AVUÇ DENİZ			★		★	★	★	★
ÇINAR AĞACI		★★	★★		★★	★	★★	
DÜNYA İSTİLASI: LOS ANGELES SAVAŞI	★	★★	★★		★★	★	★★	
GERÇEĞİN PARÇALARI		★★★★		★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	
GÖLGELER VE SURETLER		★★★★	★★★★		★★★★	★★	★★	★★★★
İKİ KADIN, BİR ERKEK	★★★★	★★★★		★★★★	★★★★	★★	★★★★	
KADER AJANLARI		★★★★			★★	★★★★	★★★★	★★
KİR		★★	★★					
LİMİT YOK		★★★★			★★	★★	★★★★	★★★★
PRESS		★★★★	★★★★		★★★★	★★	★★★★	★★★★
RANGO		★★★★			★★★★	★★★★	★★★★	★★★★
SAKLI HAYATLAR		★★★★			★★★★	★★	★★★★	
SEVİMLİ HAYVANLAR							★★★★	
SİYAH KUĞU	☆☆☆☆☆☆	☆☆☆☆☆☆	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	★★★★	☆☆☆☆☆☆
VAHŞETİN ÇOCUKLARI		★★★★						

GODARD, ALTIN KESTANE KAZANIR MIYDI? (2)

Godard, burjuva-popüler sinema örneği bilimkurgu yapıtlarının baskısı altında olup, bu baskıya karşı savaş veren sinemacı kimliğiyle çekmiştir, zor anlaşılan, pek anlaşılamayan ya da yanlış anlaşılan filmi "Alphaville"i.

JEAN-LUC GODARD'IN 1965 TARİHLİ ŞAŞIRTICI BİLİMKURGUSU "ALPHAVILLE" ÜZERİNE KALEM OYNATMAYI, GEÇEN HAFTA bıraktığımız yerden sürdürelim.

Godard'ın söylediği üzere Alfred Bester ve A.E Van Vogt'un öykülerinden esinlenilerek yapılan "Alphaville", sayısız sinema, çizgi roman ve edebiyat malzemesini bir araya getirerek, doğrudan doğruya seyircinin içini daraltmayı amaçlayan ilk bilimkurgu denemesi olarak yer alıyor sinema tarihinde. Hollywood militanı ve sempatzanı kimi eleştirmenlerin, filmi 'Godard'dan da çok ciddiye alıp' yerden yere vurmalarının ya da 'keşif meraklısı' kimi entelektüellerin olmadık erdem etiketleri yapıştırmaları yere göğe koyamamalarının ardında, yönetmenin ne yapmak istediğini bir türlü anlayamamaları yatıyor. Oysa Godard, "Sinemada olup bitenlerin tersi olamaz mı?" diye soralı ve kendi yanıtını vereli çok olmuştu!

Gerçekten de 'sinemada olup bitenler'in, daha doğrusu salt ticari amaçlarla konulan kuralların tam tersine yönelir "Alphaville". Bir bilimkurgu filmi için fazlasıyla kuru, itici kalan atmosfer, mekan olarak Paris'in gerçek kırsal bölgelerinin tercih edilmiş olmasından kaynaklanır. Mimaride ve dekorlarda gerçekten fantastik olan, seyircinin gözünü okşayacak hiçbir şey yoktur. Örneğin bomboş kara yolu, alışılmışın çok ötesinde etki yapmaktadır seyirci üzerinde. Seyirciyi içine alacak değil, dışarıda tutacak bir etki... Bernhard Roloff-Georg Seeslen'in "Ütopik Sinema-Bilimkurgu Sinemasının Tarihi Ve Mitolojisi"nde dedikleri gibi: "Kendi ellerimizle kendimizi içinde kuşattığımız nesneler dünyası, neden beri, bizzat insanları dışlayan bir kültür ve uygarlığa kucak açacak duruma gelmiştir."

Godard'ın "Alphaville"i yaptığı yıllarda dünyanın 'kaynayan' koşulları kadar, Dziga-Vertov grubu içindeki çalışmaları ve Avrupa

sinemasında yeni bir görsellik yaratma yönündeki düşünsel çabaları da önem kazanır. Sovyet sinemacı Dziga Vertov, Ekim Devrimi'nin hemen sonrasında geliştirmeye başladığı 'Sinema-Göz' anlayışını şöyle tanımlamıştı: "Sanat sinemasına karşı bir savaş sürdürüyoruz ve sanat sinemasından arta kalanlarla (ve genellikle hiçbir araç olmaksızın) kendi sinema-nesnelerimizi kuruyoruz. Biz 'büyüleyici yönetmen' ile büyülenmeye açık kamuoyu arasındaki danişıklı dövüşe isyan ediyoruz."

Godard, 1960'larda Vertov'u ve kuramlarını yeniden keşfeden Fransız sinemacılarından biriydi ve 1973 yılında Dziga-Vertov grubu dağılıncaya kadar politik bilginin etkin olduğu kimi filmlere imza attı. "Alphaville" de bu kapsamda bir film olarak ele alınmalı ve Vertov'un yukarıdaki tanımı ışığında yeniden değerlendirilmeli. Godard'ın parçaladığı burjuva sinemasından 'arta kalanlar'la bir film yaptığı, 'sanatsallığa' ve 'sanatsallık' kılıfına büründürülmüş safsataya karşı net tutum takındığı çok belirgin durumda. Film, klasik bilimkurgunun 'gelecek' tasarımlarının izini sürmek, 'bugünü geleceğe taşımak' ya da yaratılan gelecek aracılığıyla bugünü tanımlamak yerine, doğrudan doğruya alışılmış bilimkurgu sineması üzerine bir 'belgesel' ve Sinema-Göz'ün bakışı, bilimkurgu içeriğine sahip ilk Sinema-Göz yapıtı olarak da nitelendirilebilir "Alphaville". Kaldı ki tıpkı Vertov'un, görüntüleri mümkün olan en doğal koşullarda kaydetmeye dayalı, en yalın kısa haber filmlerinde de görüldüğü gibi Godard'ın kişisel damgası da hemen hissedilmektedir. 1968'de "Politik yönden doğru bir film yapmak istiyorsak, politik yönden doğru olduklarını düşündüğümüz kişilerle birleşmeliyiz. Yani ezilenlerle, baskı altında olup bu baskıya karşı savaş verenlerle. Ve onların hizmetine girmeliyiz. Onlara öğretirken, onlardan öğrenmeliyiz. Film yapmayı bir yana bırakmalıyız. Şimdiye

dek ele alındığı biçimiyle auteur kavramına sarılmamalıyız. Bu davranışta bir ihanet ve katıksız bir revizyonizm görünüyor. Auteur kavramı bütünüyle gerici bir kavramdır" diyen Godard, burjuva-popüler sinema örneği bilimkurgu yapıtlarının baskısı altında olup, bu baskıya karşı savaş veren sinemacı kimliğiyle çekmiştir, zor anlaşılan, pek anlaşılamayan ya da yanlış anlaşılan filmi "Alphaville"i.

Ne olursa olsun, 'büyüleyici yönetmen' olmaktan çok uzak bir anlatımla ve 'büyülenen kamuoyu'nu sarsmaya çalışan, fütüristik beklenti fantazyalarına kapılmayan yapısıyla, yüzlerce, binlerce yıl sonraki dünyaya değil, hayli basit bir entrika temelinde 1965'in Paris'ine, kültürel, görsel atmosfere bakmıştır bu ilginç film. 'Bilinen'den yola çıkıp 'bilinmeyen'e ulaşmayı ya da tam tersini hedeflemeden, yalnızca 'görünmeyen'i, 'görünür' kılmayı başarmıştır Godard, tam 46 yıl önce. Film yapmayı ikincil bir uğraş olarak gördüğünü, neredeyse her karede belli etmekten asla çekinmeyerek ve o gün de bugün de alışılmış bilimkurgu filmlerinin seyirciyi gerçekte fantezi peşinde koşturmadığını, tam tersine hayal gücünü köreltmediğini vurgulayarak, sağlam bir bilimkurgu eleştirisi ortaya koyarak yapmıştır bunu.

Haftaya görüşmek üzere. Sinema salonunu en son siz terk edin! 🎬

DÜNYANIN KADERİ

Deprem kuşağındaki Türkiye’de nükleer santral yapmak isteyenler, protest mesajı ve kusursuza yakın senaryosuyla tam da 70’lere yakışan bir film olan “Dünyanın Kaderi”ni (The China Syndrome) izleseler keşke. Acaba ‘dünyanın kaderi’yle ilgili endişe duyarlar mıydı?

BAKMAYIN BUGÜNKÜ TÜRKİYE’NİN BÜYÜK (!) SANATÇILARINA. ASIL ‘SANATÇI’ DEDİĞİNİZ HER ZAMAN PROTEST

olmalı... Apolitik olmakla övünmemeli. Daha büyük kitlelere ulaşabilen sinema ve müzik sanatçıları, yanlış olduğunu düşündüğü her uygulamaya ve baskıya tepki vermeli, insanlığın yanında olmalı... Sinema ve müzik tarihi bunun şanlı örnekleriyle doludur...

Bunlardan bir tanesinin James Bridges’in yönetmenliğini yaptığı “Dünyanın Kaderi” filmi olduğunu rahatça söyleyebiliriz. Yapım yılı olan 1979, kritik bir zamandır aslında. Reagan öncesi Amerika’da “Kirliliğin Adamı” (Dirty Harry) ve “Kanunun Kuvveti” (The French Connection) kol gezmiş... Sağın önlenemez yükselişi, Vietnam Savaşı, Watergate, işsizlik, artan gelecek kaygıları... Amerikan halkının endişelerini perdede temsil eden “Yaratık” (Alien) ve “Yabancı” (Halloween) gibi korku serilerinin başlangıç yaptığı yıl; “Kıyamet” (Apocalypse Now) ve “Çılgın Maks” (Mad Max) gibi insanlığın gidişatı için endişe duyan karanlık ruhlu filmlerin yapım yılı...

“Dünyanın Kaderi” böyle bir sinema ortamında bir şeyleri değiştirmeyi, insanlara ‘uyarı’ göndermeyi amaçlayan filmlerden biri... O yıl en çok izlenen filmlerinden biri olması da düşündürücü. 70’lerde yaygınlaşan ama ‘içeride’ yaşanıp pek gün yüzü göremeyen radyoaktif kazaların yavaş yavaş ‘dışarı’ sızdığı nükleer santrallerle ilgili ciddi bir film yapılmamıştı henüz. 1974’te bir nükleer santralde çalışırken radyoaktif sızıntıya maruz kalan Karen Silkwood’un esrarengiz ölümü (1983’te filmi yapıldı) ve 1975’te Boston’da yaşanan bir reaktör kazası 1976’da yazılan bu senaryoya ilham kaynaklığı yapmış.

“Guguk Kuşu”yla (One Flew Over The Cuckoo’s Nest) ilk kez yapımcılığa soyunan Michael Douglas’ın yapımcılığını üstlendiği ikinci filmi olan “Dünyanın Kaderi”, insan hayatını hiçe sayan nükleer endüstrisinin arka planında yer alan kapitalist çıkarıcılığı son derece insani bir hikayeyle ve 70’lere has bir kuşkuculukla ele alıyor. Filmin anlatımı olaya tamamen yabancı ya da ilgisiz olanlar için bile çekici bir yapıda kurulmuş. Görevi sadece eğlencelik haberleri sunmak olan Kimberly ile aktivist ve acar kameraman Richard, rutin bir haber için bir nükleer santrale giderler. Santralin halkla ilişkiler müdürü onlara (dolayısıyla da seyirciye) nükleer reaktörün çalışma prensibini üç cümlede özetler.

Haberciler tesisi gezerken, reaktörün kontrol odasında küçük ama çok önemli bir kriz yaşanır. Richard yasak olmasına rağmen oradaki mühendislerin paniğini kamerasıyla gizlice kaydeder. Görüntüler ‘büyük şirket’in baskısıyla kanalın yayın akışına giremez, sansürlenir. Kimberly sisteme direnecek bir yapıda değildir en başta. Ama Richard bir türlü rahat duramaz. Küçük bir insan hatasının neden olacağı büyük bir nükleer felaket, başmühendis Jack Godell’in son anda yaptığı müdahale sayesinde önlenmiştir. Şirket bunun duyulmasını istemez çünkü yeni bir santral daha açmak üzeredir. Önce Richard Kimberly’i, sonra ikisi Jack Godell’i tetikler... Naif bir yapıya sahip olan Godell insanlığın vicdanı olarak şirketin bütün örtbas çabalarına rağmen nükleer tehlikenin risklerini açıklamaya karar verir. Ani bir kararla kontrol odasını ele geçiren Godell’e en başta kendi çalışma arkadaşları inanmayacaktır... Tek bir kişinin direnişiyle de olsa ‘sistemi zarara uğratabilme’nin imkanı her zaman vardır.

Sinemada en çok işe yarayan, insanları en çok etkileyen cümle de bu değil midir zaten?

Kamuoyunu nükleer santraller ve nükleer enerji konusunda uyaran bir filmi “Dünyanın Kaderi”. Bu anlamda amacına ulaşmış ender filmlerden biridir de. 1979’un en çok izlenen sekizinci filmi olmuştur mesela. Çekimler için Los Angeles’ta oluşturulan nükleer reaktör seti sayesinde yüksek bir bütçeye mal olan film, parasını katbekat kazanmış olmasının yanı sıra seyredenlerin nükleer enerjiye bakışında da önemli değişiklikler yapmıştır. Yapılan bir araştırmada izleyicilerin yüzde 84’ü, sermaye güçlerinin çevreyi ve insanlığın yararını yok saydığına ikna olmuş. Bu rakam aktivist bir film için bile büyük bir başarıdır.

Film dört dalda Oscar’a aday olsa da ödülleri çoğunu “Avcı”ya (The Deer Hunter) kaptırmıştı. Oscar’ı “Eve Dönüş” (Coming Home) filmindeki Jon Voight kazansa da Jack Godell rolünde incelikli bir performans sunan Jack Lemmon’ın filme katkısı çok büyüktür. Özellikle kontrol odasını ele geçirmeye karar verdiği o an... Perdede büyük yapabilen oyuncular varsa, kesinlikle onlardan biri olduğunu o tek sahnede bile kanıtlar. Jack Lemmon’ın bu filmdeki performansı sinema tarihinin en iyi 100 erkek oyuncu performansından biri sayılabilir...

Bu filmle Oscar adaylığı alan Jane Fonda da rolüne ‘cuk’ oturmuş. Sakallı Michael Douglas protest kameraman olarak çok inandırıcı. James Bridges’in pürüzsüz yönetimindeki film, klasik Hollywood’un göstergeci olan bazı minik zaafat barındırsa da samimiyeti, insancıl duruşu ve etkili finaliyle gücünden hiçbir şey kaybetmeden yıllarca her izleyeni uyandırmayı sürdürecektir! ■

"EN İYİ FİLM"İ DE VERİRLERSE YANDIM" DEDİM İÇİMDEN!

43. SİYAD ödülllerinden yine "En İyi Film" ve "En İyi Yönetmen" ödülleri alan Reha Erdem medyada bazı yazarların SİYAD nefretinden nasibini de almış oldu. Bir kısım köşe yazarı onun filmlerine yine "kimsenin izlemediği filmler" yaftasını yapıştırdı. Reha Erdem'le bu çok izlenen-az izlenen film meselesini, onun sinemasını ve "Kosmos"u konuştuk...

KATILDIĞINIZ FESTİVALLERİN SİYAD JÜRİLERİNDEN VE SİYAD ÖDÜLLERİ'NDEN GENELLİKLE ELİNİZİN BOŞ DÖNDÜĞÜ olmuyor pek... Eleştirmenlerin size olan bu sevgisini neye bağlıyorsunuz? Ne düşünüyorsunuz?

SİYAD ödülleri bana çok cesaret veriyor. Bir jüri kararı değil, daha iyisi; bir topluluk beğenisini dile getiriyor. Filmlerim de SİYAD Ödülleri'nden sonra daha çok konuşuluyor, bu çok ilginç aslında. Bu sadece bana olmuyor, Semih'e, Nuri'ye de oluyor... Her SİYAD ödülllerinden sonra malum SİYAD

kıyımı başlıyor. "Kimsenin beğenmediği, izlemediği beş para etmez filmlere ödül verildi" deniyor. Aylarca konuşuluyor. Bütün yıl boyunca her taraf popüler işlerle, filmlerle uğraşılıyor sadece SİYAD sinemanın sanatına eğilim gösteriyor, ama buna bile tahammülleri yok insanların. Bu bana çok tuhaf geliyor.

Öyle bir ortam var ki, insan hakiki bir mahçubiyet yaşıyor ödül alınca. Bu seneki ödüllerde inan ki yönetmen ödülünü alırken çok sevindim ama bir yandan da tedirgin oldum. "İnşallah olmaz, 'En İyi Film'i de verirlerse yandım" dedim içimden. "Kaddafi durumuna düşürecekler beni, 'yeter artık!' diyecek insanlar" diye düşündüm...

Türkiye'de yaşanan ve hiç bitmeyen bu gişe filmi-sanat filmi tartışması hakkında ne düşünüyorsunuz? Türk entelejansı bu meseleyi neden aşamıyor bir türlü?

Her zaman popüler bir tartışma bu. Sinemanın eğlenceli yönü, popüler tarafı var. Ama bir yandan da bu bir sanat. Zaten bunun için sinemanın bu tarafı çok aşağılanıyor. Çünkü sanat ve kültür aşağılanıyor şu an. O yüzden iyi ki SİYAD var. Şu an yurtdışında hangi festivale gitsek konu Türk kültürel zenginliğine ve Türk sinemasına geliyor. Ve

bu hep SİYAD'ın dikkat çektiği filmlerle oluyor. Bu filmler ülkenin zenginliği bence. 90 tane sinema eleştirmenini de bu filmleri destekliyor diye küçümsemenin gereği yok.

Gişe filmi yapanların sanat filmlerine olan bakışına ne diyorsunuz? Orada da bir sakatlık var gibi...

Gişe filmlerinin bu kadar iyi işlemesi beni mutlu ediyor. Bizim yaptığımız sinemaya da yarıyor bu durum. Ama enteresan işte, onlar da Bakanlığın verdiği küçük desteklerin, sembolik para yardımlarının bile bu filmlere verilmesini istemiyorlar. Bakanlık da bundan etkileniyor. Geçenlerde duydum ki küçük bir bütçeyle çekilebilecek iyi bir film sadece "artık daha popüler işlere destek vereceğiz" gerekçesiyle reddedilmiş. Bu acı bir şey. Bakanlığın görevi bu değil. İçerideki popüler sinemanın destekçilerinin tuhaf bir doymazlığı var sanırım. Anlayamadığım, tuhaf bir şey bu.

Türkiye'deki popüler filmler için ne düşünüyorsunuz? Bu filmler de doğru algılanıyor mu sizce?

Ödül alanlar ve çok seyirci alan filmler birbirlerine karşıt değerler aslında. "Eyyvah Eyyvah" çok güzel bir film bence mesela. Kendi kendine güzel yürüyor, iyi ki de yapılmış. Ama yani bunun yanında "Bal" ya da "Pus" a yapılmasınlar mı diyelim? Bunlar aslında birbirini zenginleştiren şeyler diye düşünüyorum. 'Cem Yılmaz'a neden ödül verilmedi' tartışması falan çok saçma. Ödülü alan Settar Tanrıöğen kaç yıldır döktürüyor. Az mı iyiydi "Çoğunluk"ta? Popülist tartışmalar yüzünden iyi bir oyuncunun performansını da harcamaktan çekinmiyorlar...

Genel sinema izleyicileri filmlerinizin zor olduğunu düşünüyor... Oysa insanlar önyargılarından sıyrılıp seyirlerine daha fazla duygu, düşünce ve biraz da içgörü katsalar anlaşılmayacak bir şey yok... Aynı sebepten dolayı Nuri Bilge Ceylan'a da bir önyargı var... Bu sizi rahatsız ediyor mu?

Böyle görüldüğünü biliyorum. Yaptığım filmlerin zor olduklarını düşünmüyorum aslında, hiçbirinin arkasında gizli anlamlar yok. Fakat ben özgür filmleri seviyorum. Daha ilk baştan beni aptal yerine koyan,

hikayesini hatta bir sonraki planını ilk baştan kestirebildiğim filmler benim için işkence halini alıyorlar. Vizyon filmlerinin büyük bir kısmı böyle. Bu benim seyirci olarak şahsi fikrim. Ama mesela beni başka yerlere götüren, sinemasıyla hayaller kurduran, arada bana boşluklar bırakan filmleri

seviyorum. Ben de böyle filmler yapma hevesindeyim. Hazıra alışmış seyirci için zor gelebilir tabi. Oysa çok az film görmüş insanların benim filmlerimi seyrettiklerinde buldukları haz gerçekten ön yargısız bir haz. "Beş Vakit"i çektiğim yerdeki insanlara seyrettirdiğimde filmi çok beğendiler, çünkü

İTİRAF EDİYORUM

(I CONFESS, 1953)

önceden oluşmuş, kalıplaşmış bir referansları yok.

Bu filmlerin az seyirci tarafından görülmesini çok da kafaya takmıyorsunuz yani...

Ben o anlamda hiç karamsar değilim. Çünkü filmi yapıp DVD'ye koyuyorsunuz ve o öyle duruyor. Bugün olmazsa başka bir zaman seyircisini bulma şansı var. Mesela bazı kitaplar var, o dönem okumuşsunuz zevk almamışsınız, sonra başka bir zamanda yeniden karşılaşıyorsunuz kitapla ve size başka bir zevk veriyor. Mesela tiyatro öyle değil. Oldu oldu, olmadı bitti gitti, suya yazmak gibi... Sinema da tiyatro gibi değil, bugün olmadıysa yarın nasılsa yerini bulur diye düşünüyorum.

Kars ve "Kosmos" ilişkisi hep çok konuşuldu. Kars'ın etkileyici güzelliği bu filmi yapmanıza da sebep oldu. Hatta buna bizzat ben de Gezici Festival'de tanık olmuştum. Geçtiğimiz aylarda Kars'la ilgili olarak yoğun bir haber gündemi de oldu. "Kosmos"u bugünlerde çekiyor olsanız oradaki "ucube heykel" tartışmasına küçük bir "mim" koyar mıydınız?

Orada da konuşmuştuk, bambaşka bir projenin içindeyken Kars'ın güzelliği bana öyle bir hayal kurdurttu ki gerçek güzelliğinin dışında nasıl baktığınla da alakalı bir görecelik var tabi. İnsanlık Anıtı bizim filmde bir planda gözüküyor. Bir sanatçının büyük emek harcadığı, yapılmış bir sanat eseri var. O zamanki belediye başkanı Naif (Alibeyoğlu) Bey'in onayı ve isteğiyle yapılmış bir sanat eseri var ortada. Zaten Naif Bey'in Kars'a çok emeği oldu. Onsuz Kars ne kötü kaldı.

Fakat şunu da söylemeden edemeyeceğim, heykeli ilk gördüğümde bir şoke olmuştum, onu söylemeliyim. Bir şehrin silüetiyle oynamak cesaret ister doğrusu. Büyük bir hareketmiş aslında o kadar büyük bir heykeli oraya dikmek. Başbakan'ın "ucube" filan demesi de yaralayıcı şeyler tabi ama ben de ilk gördüğümde bir şaşırmıştım açıkçası. Hatta görüntü yönetmenimiz Florent Herry ile de karşısına geçip bakakalmıştık...

Fotoğraflar: **Dilek Demirtaş**

Oysa anlamı ve temsil ettikleri hiç konuşulmadı...

Evet, Türkiye’de her şey böyle ‘eksik’ konuşuluyor. Mesela heykelin başka bir anlamı daha var ve ben o anlamı çok seviyorum: Heykelin Ermenistan’dan da görünebiliyor olması...

Filmlerinizin temelinde hep bir “isyan”ın olduğunu düşünüyorum. “Kosmos”da da şehre gelen Kosmos’un oradaki insanları uyandırmaya çalıştığını ya da bir nevi “isyana teşvik ettiğini” söyleyebiliriz. Bu açıdan bakınca Türkiye’nin de bir Kosmos’a ihtiyacı olduğunu düşünüyor musunuz?

Valla Türkiye’nin değil de benim bir birey olarak bir Kosmos’a ihtiyacım olduğu kesin! Kosmos gerçek olmayan bir ideal, öyle bir figür yani. Herkesin hayatında belki böyle küçük kosmoslara ihtiyaç vardır. Bu hayatta çok çırpınıp duruyoruz ya gayri insani olarak; bunun böyle olmaması gerektiğini söyleyecek, insanın ruhunu besleyecek, var olmayan bir varlık gibi... Kosmos bir öneri değil, bir dilek ya da teselli figürü daha çok... Herkesin zaten her lafa bir cevabı var, dolayısıyla mesih benzetmesi de hoşuma gitmiyor benim... Bugün kim kime tavsiyede bulunabilecek bir durumda ki?

Yaşam eskisinden çok daha hızlı akıyor ve çok hızlı yaşıyoruz aslında... Filmlerinizi sanki zamanı biraz yavaşlatıp farkında olmaya çağırıyor izleyenleri... SİYAD ödülleriyle ve yazılarımızla da aslında bir bunu duyurmaya çalışıyoruz daha çok...

Ama ödüller ve yazılarınız bu anlamda terse çalışıyor. Çünkü “Kosmos”u ilk kez bu bahaneyle yazan insanlar bir kere daha bu filmin halktan kopuk olması gerektiğini yazıyorlar. Aslında bu filmlerin duyurumu öyle kolay da olmuyor. Ancak bu şekilde bazı yayınlarda yer alabiliyorsunuz. Ama ben yeni medyaya çok güveniyorum. Artık insanların kendileri birer medya. Sosyal medyanın gücünü seviyorum o yüzden. Oradaki genç kuşak birbirlerini iyiye ve doğruya çekecek. Yeni teknoloji sinemayı daha da demokratikleştiriyor bence. Tüm dünyaya açılabilme, filminizi yayabilme olanağı sağlıyor...

Ama bu yeni teknoloji filmin bizatihi kendisinin de yasal olmadan yayılmasına sebep oluyor...

Ben ona hiç takılmıyorum. Bu yüzden kaybedilecek paradan ziyade kazanılan seyirciyi önemsiyorum. Öğrenciysem cebimde sayılı para varsa ve istediğim filmi izlemek için 20 lira vermemdence; bir yerde

bana bunu bedava sunan bir kaynağı tercih ederim tabi ki. Çok da iyi ediyorlar bence internette indirmekle. Aslında sistemini bunu düşünerek kurmayanlar için büyük bir dert bu. Benim için değil mesela...

Son üç filminizin arasında hep iki yıl var. O zaman bu dizilişe göre 2012 yılında bir Reha Erdem filmi daha görecektir miyiz?

Şimdi henüz yazıyorum. 2011’de çeksem yine 2012’yi bulurum tabi... İstanbul’da geçen bir hikaye ve şimdiye dek yaptıklarım hiç benzemeyecek diye düşünüyorum. Sinemanın verdiği imkânlarla oynamak beni şu an çok heyecanlandırıyor. Bu yüzden tür sinemasına yakın bir şey olmayacaktır.

Montajı başkasına bırakmamak gibi bir özelliğiniz de oluştu zamanla ve artık o kategoriden de ödül almaya başladınız bu arada...

Çünkü biraz bencilce davranıp montajda aldığım zevki kimseyle paylaşmak istemiyorum. Koskoca bir malzemeye bir masada başbaşa kalmak büyük bir mücadele ve bu mücadeleyi çok seviyorum. Bir filmdeki iki küçük karenin yerini değiştirdiğinizde büyük anlamlar yaratabiliyorsunuz. Çok büyük bir düşünce arayışı bu. Bunu seviyorum ve paylaşmak da istemiyorum...

1 - Andrey Rublev (Andrey Rublyov)

SAPIK köşemize bu hafta da 30. İstanbul Film Festivali'yle devam ediyoruz. Festivalden kaçırılmaması ya da beyazperdede yeniden izlenmesi gereken beş 'aşktan da üstün' filmi öneriyoruz sizlere... Andrey Tarkovski'nin devasa eseri "Andrey Rublev" (1966), büyük Rus ikona ressamı Andrey Rublev'in hayatı eşliğinde sanatın özüne doğru bir yolculuğa çıkarıyor bizi. Zamanında Sovyetler Birliği'nde sansürle de boğuşan bu benzersiz yedinci sanat şaheseri, hiçbir dönemde eskimeyecek başyapıtların zirvesinde durmaya devam ediyor.

2 - Avrupa (Europa)

Lars von Trier'in ilk büyük imzası "Avrupa" (1991), sinema sanatının yeniden tanımlanmasına yol açabilecek oranda 'öncü' bir kimlik taşıyor. İçeriği tamamlayan teknik mükemmellekle akıllarda

yer eden ve Von Trier'i çağdaşlarının bir adım ötesinde konumlayan film, "Olacak şey değil!" haykırılarına vesile olan yığınla sahne barındırıyor bünyesinde.

3 - Mavi (Blue)

Derek Jarman'ın benzersiz 'deneme'si "Mavi" (1993), mavi bir fonun eşlik ettiği şiirsel bir 'ses' başyapıtı. Zorlayıcı olduğuna kuşku yok, ama sinemaseverliğin biraz da kendini zorlamaktan geçtiğini hepimiz biliyoruz!

4 - Narayama Türküsü (Narayama-bushi Kô)

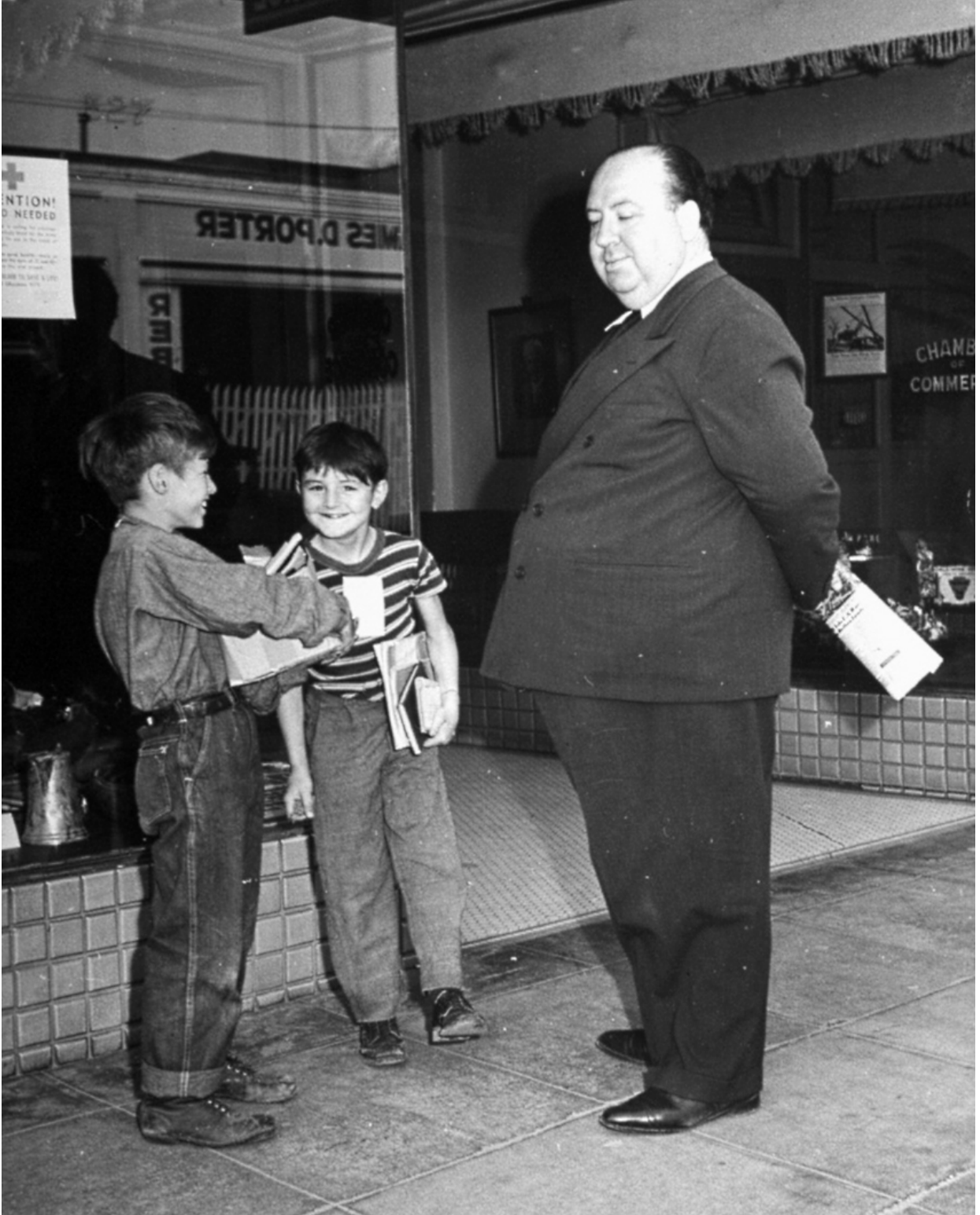
İnsanlığın ardından ağıt yakarken, aynı zamanda ona övgüyü de aynı karelere hapsedebilen Shôhei Imamura filmi "Narayama Türküsü" (1983), insanoğlunun 'vahşi' yüzüne 'şefkatli' bir pencereden bakıyor. Yönetmenin 'yaşayan' anlatımı, izleyiciyi kesintisiz bir seyir zevkine taşımayı da başarıyor.

5 - Öldürme Üzerine Küçük Bir Film (Krótki Film O Zabijaniu)

Krzysztof Kieslowski'nin "Dekalog"larının en çarpıcı, en can alıcısı "Öldürme Üzerine Küçük Bir Film" (1988). 'Öldürme' eyleminin geri dönüşü olmayan yolunu müthiş bir gerçeklik duygusuyla bütünleyen yapım, "10 Emir"den "Öldürmeyeceksin!"e unutulması mümkün görünmeyen bir yorum getiriyor.

ROCK FM 94.5

SİNEMA VE SOUNDTRACK DÜNYASINA KEYİFLİ BİR YOLCULUK
BİLGEHAN ARAS'LA 7. CADDE HER CUMARTESİ 10.00 - 12.00 / TEKRARI HER PAZAR 12.00 - 14.00

“ Gerçek yaşamda insanların yüzleri, ne düşündüklerini ya da ne hissettiklerini yansıtmaz. ”

Alfred Hitchcock